

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 949), zwanej dalej „ustawą”, Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, organizacje, które są uprawnione do wyznaczania przedstawicieli do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (zwanej dalej „Komisją Wspólną”), kierując się kryteriami określonymi w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy, po rozpatrzeniu wniosków ogólnopolskich organizacji reprezentujących jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 5 ust. 1 ustawy precyzuje, że stroną samorządową w Komisji Wspólnej stanowią wyznaczeni przedstawiciele ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego, w tym:

- 1) po 2 osoby wyznaczone przez ogólnopolskie organizacje reprezentujące następujące kategorie jednostek samorządu gminnego:
 - a. gminy liczące powyżej 300 tysięcy mieszkańców,
 - b. gminy posiadające status miasta,
 - c. gminy, których siedziby władz znajdują się w miastach położonych na terytorium tych gmin,
 - d. gminy nieposiadające statusu miasta i niemające siedzib swych władz w miastach położonych na terytorium tych gmin;
- 2) 2 osoby wyznaczone przez ogólnopolską organizację reprezentującą jednostki samorządu powiatowego;
- 3) 2 osoby wyznaczone przez ogólnopolską organizację reprezentującą jednostki samorządu województw;
- 4) 2 osoby wyznaczone przez ogólnopolską organizację reprezentującą wszystkie kategorie jednostek samorządu terytorialnego, zrzeszającą co najmniej 100 członków;
- 5) 2 osoby wyznaczone przez ogólnopolską organizację reprezentującą regionalne organizacje samorządowe.

Dodatkowo art. 5 ust. 2 ustawy określa kryteria jakie powinny spełniać ogólnopolskie organizacje jednostek samorządu terytorialnego uprawnione do wyznaczania przedstawicieli do Komisji Wspólnej. Zgodnie z ww. przepisem, organizacje te powinny:

- 1) reprezentować jednostki funkcjonujące na danym stopniu podziału terytorialnego państwa, a w przypadku jednostek samorządu gminnego – jedną z kategorii tych jednostek, spośród wymienionych w ust. 1 pkt 1;
- 2) działać przez okres nie krótszy niż kadencja wybieranych w głosowaniu powszechnym organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego na danym stopniu podziału;
- 3) reprezentować jednostki samorządu terytorialnego, których członkostwo w danej organizacji wynika bezpośrednio z rozstrzygnięcia organu jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy ogólnopolskie organizacje jednostek samorządu terytorialnego składają na bieżąco Radzie Ministrów, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw administracji publicznej, wnioski o uznanie za organizacje uprawnione do wyznaczania przedstawicieli do Komisji Wspólnej. Do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające spełnianie kryteriów, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy.

W konsekwencji wejścia w życie z dniem 22 września 2023 r. ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 1821), zwanej dalej „ustawą zmieniającą”, dotychczas obowiązujące

rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie określenia ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego, które są uprawnione do wyznaczania przedstawicieli do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (Dz. U. poz. 97) utraciło moc. Do czasu wydania nowego rozporządzenia Komisja Wspólna działa w składzie przedstawicieli wyznaczonych przez ogólnopolskie organizacje jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy zmieniającej.

Do ministra właściwego do spraw administracji publicznej wpłynęły wnioski ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego wraz z dokumentacją mającą na celu potwierdzenie spełniania przez nie warunków określonych w art. 5 ust 1 i 2 ustawy. Wnioski wraz z dokumentacją złożyły następujące organizacje:

1. Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych,
3. Unia Metropolii Polskich,
4. Unia Miasteczek Polskich,
5. Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
6. Związek Miast Polskich,
7. Związek Powiatów Polskich,
8. Związek Samorządów Polskich,
9. Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy, jeżeli dwie lub więcej ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego reprezentujących te same kategorie jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 5 ust. 1, lub reprezentujących regionalne organizacje samorządowe spełnia kryteria wymienione w art. 5 ust. 2, uprawnioną do wyznaczenia przedstawicieli do Komisji Wspólnej jest ta organizacja, która ma największą liczbę członków. Z wnioskiem o uznanie za organizacje uprawnione do wyznaczania przedstawicieli do Komisji Wspólnej wystąpiły dwie ogólnopolskie organizacje reprezentujące regionalne organizacje samorządowe:

- 1) Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej – zrzeszająca 20 regionalnych stowarzyszeń i związków jednostek samorządu terytorialnego (929 członków);
- 2) Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych – zrzeszające 9 organizacji (900 członków).

Przez członka należy rozumieć każdą poszczególną jednostkę samorządu terytorialnego wchodzącą w skład danej organizacji. Należy przy tym zauważyć, że w skład Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej wchodzi Unia Miasteczek Polskich (52 członków), która złożyła wniosek o uznanie za organizację uprawnioną do wyznaczenia przedstawicieli do KWRiST jako samodzielna organizacja. Podkreślenia wymaga również, że zgodnie z postanowieniami statutowymi, wiceprzewodniczącym Federacji jest Przewodniczący Unii Miasteczek Polskich. Ponadto, Federacja zrzesza organizacje, które reprezentują jednostki samorządu o szczególnym typie np. Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP (47 członków), które nie charakteryzują się przynależnością regionalną. Analizując spełnianie kryterium zawartego w art. 6 ust. 3 ustawy członkowie ww. organizacji nie powinni być wliczani w skład wszystkich członków zrzeszonych w Federacji. W konsekwencji należy stwierdzić, że Federacja reprezentuje również organizacje samorządowe inne niż o charakterze regionalnym oraz, w porównaniu z Ogólnopolskim Porozumieniem Organizacji Samorządowych, ma mniejszą liczbę członków.

Wniosek o uznanie za ogólnopolską organizację reprezentującą wszystkie kategorie jednostek samorządu terytorialnego, zrzeszającą co najmniej 100 członków złożył Związek

Samorządów Polskich – zrzeszający 178 członków. Istotnym w tym miejscu pozostaje fakt, iż Związek Samorządów Polskich nie reprezentuje gminy, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, to znaczy gminy z kategorii liczących powyżej 300 tysięcy mieszkańców, przez co nie spełnia kryterium ustawowego.

Wobec powyższego, zasadnym jest wydanie przedmiotowego rozporządzenia Rady Ministrów określającego organizacje, które są uprawnione do wyznaczania przedstawicieli do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego z wyłączeniem Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej oraz Związku Samorządów Polskich z uwagi na brak spełnienia wymogów ustawowych.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677).

Projekt został przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Wyniki konsultacji zostaną omówione po ich zakończeniu.

Projekt nie podlega dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.